

Jan Šnejdar: Chválím, chválíš, chválíme

1. SRDCE CHVÁLY

„Ve své lásce nás předem určil, abychom rozhodnutím jeho dobroty byli skrze Ježíše Krista přijati za syny a chválili slávu jeho milosti, kterou nám udělil ve svém Nejmilejším” (Ef 1, 5-6).

Tímto textem otvíráme cyklus, ve kterém se budeme zabývat důležitým rozměrem křesťanské modlitby, k jehož oživení zvláštním způsobem přispívá také Obnova v Duchu svatém - chválou. Čeká nás nastínění možných forem chvály jak na úrovni osobní, tak na úrovni společenství, praktických rad pro vedení chval a pro hudebníky, avšak nejprve je důležité, abychom si znovu připomněli základní východisko, abychom si před zodpovězením otázky jak, odpověděli na otázku proč. A to bude předmětem tohoto prvního uvažování.

Pokud má slovo chvála pro vás kromě jiného také příchut' určité povinnosti, zasetého stereotypu či dokonce nudy, je třeba si uvědomit, že toto všechno vyplývá většinou spíše z formy chvály, ze způsobu jejího praktikování, než z její podstaty, a že není tudíž zas až tak obtížné se těchto pocitů zbavit, obrátíme-li svou pozornost na jádro chvály. Tím je skutečnost, že chvála není v první řadě formou, nýbrž stavem srdce. Vyjádření tohoto stavu srdce navenek je pak až na druhém místě, a je záležitostí originality a kreativity každého jednotlivce, ale o té až příště.

Nyní si řekněme, o jaké rozpoložení srdce se to vlastně jedná. Stručně můžeme říci, že chvála je jedinou adekvátní reakcí a odpovědí na Boží jednání s člověkem. Co jiného také dělat, projevil-li mi někdo tak velkou lásku jako Ten, který se za mě obětoval, který mě zadarmo vykoupil, a tak mi získal věčný život? „Co k tomu dodat? Je-li Bůh s námi, kdo proti nám? On neušetřil svého vlastního Syna, ale za nás za všechny jej vydal; jak by nám spolu s ním nedaroval všechno?” (Ř 8, 31-32). U samého pramene je osobní zkušenost s obdarováním Bohem, obdarováním spásou. V té chvíli se celý náš život stává „chválou jeho slávy” (Ef 1, 12), chvalo zpěvem, který nezní vždy „na plné pecky” za doprovodu kytar, který je někdy i sotva slyšitelný, který je však v našem srdci neustále přítomen, a to i v dobách zkoušek a různých úskalí. I když někdy nerozumíš Božímu jednání ve tvém životě, tvá mysl je plná otázek či dokonce výčitek Bohu, hluboko ve tvém srdci může přesto ještě hořet plamínek chvály vyjadřující tvou víru v to, že Bůh je dobrý, že jsi v jeho ruce, plamínek, který se přispěním Ducha Svatého může i v těžkých chvílích rozhořet v požár. Proto může Pavel říci: „Stále se radujte” (1 Tes 5, 16).

Tato radost je především vnitřním postojem, který může někdy přetékat ve formě neovladatelného jásání, tichého uctívání a někdy také nemusí přetékat vůbec, což vždy neznamená, že neexistuje. Setkal jsem se se dvěma extrémními pohledy na věc. Jeden říká: „Máš starosti? Chval Pána!”. Na základě toho, co bylo řečeno výše je to do jisté míry oprávněné, avšak toto „lámání do chvály” je často psychologickým nátlakem, nerespektováním osobní svobody jedince, jeho jedinečnosti před Bohem a může vést až do stavu, kdy se člověk cítí zraněn a získá odpor k určitým formám chvály. Na druhé straně je

tu postoj: „Já nemůžu Pána chválit, protože to teď tak necítím”. To je také do jisté míry oprávněné, vždyť Bůh netouží po žádné přetvářce, avšak přiznejme si, že je v tom často určité „zakuklení se” do vlastní pasivity, zaměřenost na sebe sama, neschopnost odhlédnout od svého aktuální problému či hříchu a pohlédnout na Boha, který jediný mě může zachránit. A navíc je-li tvoje křesťanství postaveno na pocitech, brzy se zřítí jako domeček z karet a mnoho ti z něj nezbyde. Krátce můžeme říci: na jedné straně nezdravý nátlak, na straně druhé nezdravá pasivita.

To zdravé spočívá v uvědomění si podstaty chvály, zodpovězení si otázky proč (viz výše), a co se společenství týče v určité vyváženosti, která souvisí s citlivostí toho, kdo chvály vede, v jeho schopnosti vnímat každého jednotlivce. Praktická rada: vedeš-li chvály, nezavírej oči, ale sleduj co se děje, jinak by se v extrémním případě mohlo stát, že ty budeš jásat „u stropu” zatímco ostatní budou vsedě klopat oči. Avšak především a na prvním místě k velkému uvolnění a snad i uzdravení může přispět, když uznáme originalitu a jedinečnost každého z nás a dáme si navzájem svobodu být takoví, jací jsme, svobodu vyjadřovat se tak, jak je to každému vlastní.

Doporučuji vám učinit dvě věci. Zaprvé: v tiché modlitbě, např. nad biblickým textem uvedeným v úvodu, si znovu uvědomit, co je podstatou chvály, uvědomit si, jaký je Bůh a co pro mě vykonal a nechat ze svého srdce znovu vytrysknout chvalozpěv úžasu a díků. Zadruhé: při vhodné příležitosti si vhodným způsobem na společenství mezi sebou řekněte, že si dáváte vzájemně svobodu v projevu, svobodu být při modlitbě chval takoví jací jste. Ten, kdo jása, si pak nebude připadat divně před tím, kdo nejása, a naopak ten, kdo setrvává v tichém klanění, si nebude připadat divně před tím, kdo vyjadřuje svou chválu hlasitým způsobem. Přispěje to k uvolnění a hlavně k zaměření pozornosti všech na Boha.

Chvála tedy není v první řadě forma, ale stav srdce. A není také něčím, co se děje jen na společenství, je tím co se děje ve tvém životě, je vyjádřením tvého vztahu s Ježíšem Kristem.

2. ZPŮSOBY CHVÁLY

„Ať tedy jíte či pijete či cokoli jiného děláte, všecko činite k slávě Boží” (1 Kor 10,31).

V úvodní části jsme se zaobírali tím, co je podstatou chvály, pokusili jsme se najít odpověď na otázku proč. Došli jsme k závěru, že chvála není v první řadě formou, nýbrž stavem srdce člověka obdarovaného Bohem, především jeho bezpodmínečnou láskou a všemi dary z ní vyplývajícími, která a které mohou do našeho života přijít i skrze nové naplnění Duchem svatým.

Nyní se začneme zabývat odpověďmi na otázku jak. Je-li tento stav srdce autentický, následuje jeho „přetékaní” z hlubiny osobnosti člověka směrem ven, směrem k Bohu a k druhému člověku. Ježíš o tom řekl: „Jestliže kdo žízní, ať přijde ke mně a pije! Kdo věří ve mne, proudy živé vody poplynou z jeho nitra, jak praví Písmo” (J 7,37-38). Co většinou plyne z našich niter? Často jsou to znečištěné vody hořkosti, ochucené všemožnými jedy, zředěné výčitkami a reptáním vůči Bohu a bližnímu. Je tu však ještě možnost, že díky víře a zkušenosti s Ježíšem může z našeho nitra tryskat ne jeden pramínek, ale dokonce proudy živé vody, která osvěžuje, zavlažuje, působí růst. A mezi ně patří také chvála. Jak se vyjadřuje navenek, jak „tryská”? Při nedělní bohoslužbě či při nějakých jiných shromážděních? Příležitostně, takzvaně „jak pocity dají”? Minule jsme si řekli, že jsme

povolání stát se „chválou jeho slávy“ (Ef 1,12). A jak? Obrátme pozornost k úvodnímu textu z 1. listu Korint'ánům: „...či cokoli jiného děláte, všechno čiňte k slávě Boží.“ Celým naším životem, především tím, co jsme a pak také tím, co děláme. Naše každodenní záležitosti, i ty nejběžnější - jídlo, pití, stání, sezení, chození apod. (každý dosad' to své), naše práce, naše vztahy mají být chválou jeho slávy.

V myšlení bible vyjadřuje jméno podstatu bytí. Pojmenování Žid pak je odvozeno od slova „Juda“, které znamená „Budu oslavovat Hospodina“. O co více by měla oslava Boha charakterizovat život těch, kteří poznali Mesiáše?

Mnohokrát jsem slyšel formulaci, že chvála je životní styl křesťana. První, co jsem si vždy představil, byl křesťan, který kudy chodí, tudy si propěvuje písně chvály, nejlépe z charismatického zpěvníku. Později mi došlo, že na této formulaci něco je, něco co nás může vést k zamyšlení nad tím, jaký je můj životní styl, můj způsob žití v dnešním světě, kde je většinou člověk zaměřen na své ego, na to, aby se stal „chválou sebe sama“. Žít stylem chvály však naopak znamená odhlédnutí od vlastního já a zaměření pozornosti na Ty. Takto nás chvála uzdravuje z naší zahleděnosti na či do sebe, z našeho strachu o sebe, vymaňuje nás z našeho sobectví a uschopňuje nás vykročit z cirkulace kolem sebe sama a navázat vztahy.

K tomu, abychom se celým svým bytím stali „chválou jeho slávy“ jsme byli stvořeni a v tom můžeme prožívat i své naplnění. Chvála je vděčnost za život, chvála je bytí s Ním, úžas nad Ním. Je to nejen tryskání proudu živé vody z našeho nitra, nýbrž také opětovné čerpání z pramene, kterým je On. Jak se to konkrétně děje, je záležitostí originality a kreativity každého z nás. Důležité ale je, aby chvála měla osobní rozměr, pak je možné, aby se projevovala při našich společných setkáních. Zde má své místo aspekt chvály jako sdílení víry s druhými, jako svědectví. To co vyjadřujeme v písních, gestech, postojích, ve zformulovaných modlitbách je směřováno především k Bohu, ale může a mělo by oslovit i druhé lidi. Trend dnešní doby činí z víry v Boha „privátní“ záležitost, což opět nepodporuje nic jiného než uzavřenost. Přiznejme si, že jsme si na ni v naší pohodlnosti více či méně zvykli. Náš Pán nás však vybízí k veřejnému vyznání, k hlásání, kterým je mimo jiné také chvála: „Všechna pokolení chválí tvoje skutky zpěvem, hlásají tvé bohatýrské činy“ (Ž 145,4). Je přirozené, že se před druhými stydíme nebo dokonce bojíme poodhalit své nitro, nějak se projevit, říci něco nahlas, mnohokrát se s druhými srovnáváme, říkáme si, že bychom to nedokázali tak říci, a proto raději neříkáme nic. Mnohdy to vypadá tak, že při společné modlitbě dva až tři lidé „chrlí“ jednu chválu za druhou a to z důvodu, „aby nebylo ticho“, které vytvářejí ti, kteří, možná z důvodů uvedených výše, mlčí. Zde je opět na místě jistá vyváženost. Proto doporučuji prvně jmenovaným ovládat svá mluvidla a dát prostor ostatním, a to i za cenu, že bude chvíli ticho (vždyť ticho léčí), ty zamlklejší zase povzbuzují k tomu, aby si třeba doma v klidu napsali svůj konkrétní dík či chválu, naučili se jí nazpaměť a pak jí při společné modlitbě přednesli. Nejde přece o to formulovat nějaké rozsáhlé, slohově bezchybné ódy, ale vyjádřit navenek svůj vztah k Bohu.

K lepší orientaci nám může prospěti rozdělení na modlitbu díků a modlitbu chvály. Při děkování vyjadřujeme vděčnost Bohu za to, co pro nás dělal a dělá, ve chvále je pozornost zaměřena na Boha samotného, na jeho vlastnosti. Chvála pak často přechází do uctívání, kdy naše lidská aktivita pomalu utichá, slov ubývá a iniciativy se ujímá Bůh. Takto je chvála vejítí do Boží přítomnosti, otevření se Božímu svobodnému působení mezi námi, „živnou půdou“ pro projevy Ducha – charismata. Tento postup skrze dveře díků ke chvále a uctívání

je výstižně popsán v Žalmu 100: „Vstupte do jeho bran s díkyvzdáním, do nádvoří jeho s chvalozpěvem” (Ž 100,4). Z tohoto můžeme vidět, že chvála není pouze naše činnost vyvíjená směrem k Bohu, ale že jde také o Boží aktivitu vůči nám. Ve chvále dáváme prostor živému Bohu a počítejme s tím, že se s ním jako s živým můžeme setkat, neboť Pán „trůní” v našich chválách jak praví Žalm 22: „Ty jsi ten Svatý, jenž trůní obklopen chválami Izraele” (Ž 22,4).

Zkusme si tedy, nejen ti z nás, kterým dělá problémy modlit se nahlas, zformulovat své konkrétní díky a chvály na papír, pro inspiraci si můžeme k ruce vzít, jako „tahák”, knihu Žalmů. A prosme Ducha Svatého, aby činil z našeho života jeden velký chvalozpěv. Nechtějme, aby lidé kolem nás říkali to, co německý filosof F. Nietzsche: „Abych se mohl naučit věřit v jejich Spasitele, museli by mu zpívat co nejkrásnější hymny a bylo by také zapotřebí, aby na Jeho stoupcích bylo trochu víc vidět, že jsou spaseni.” 1)

3. VEDENÍ CHVÁLY

„Ženich je ten, kdo má nevěstu. Ženichův přítel, který u něho stojí a naslouchá mu, upřímně se raduje, když uslyší ženichův hlas” (J 3,29).

Tentokrát se zaměříme na vedení chvály. Jakou však s tím má souvislost výše uvedený úryvek? Jde o řeč Jana Křtitele, ve které vysvětluje, kdo vlastně je, že není Mesiáš, nýbrž ten, který mu má připravit cestu, ukázat na něj, ten, který říká: „Připravte cestu Páně, vyrovnejte mu stezky” (L 3,4), „Uprostřed vás stojí, koho vy neznáte” (J 1,26), „Hle beránek Boží, který snímá hřích světa” (J 1,29). Něco z Jana Křtitele, něco z jeho prorockého ducha by měl mít v sobě každý, kdo se cítí být povolán ke službě vedení druhých do chvály, ať už se jedná o jednotlivce nebo o celou hudební skupinu. Osoba vedoucího chval a hudební skupina stojící za ním jsou jako ženichův přítel, který k němu přivádí nevěstu – církev. Stojí „u něho”, tedy v jeho přítomnosti, „naslouchá mu“, neboli dá se vést Duchem, a „upřímně se raduje, když uslyší ženichův hlas“, jinými slovy je svědkem Božího působení, které se projevuje rozličným způsobem, mimo jiné i skrze charismata.

Tomuto příteli nejde o to, aby předvedl sám sebe, vyzdvihl své schopnosti a přednosti, dal do popředí sama sebe, ale o to, aby vychválil nevěstě ženicha, a to až „do nebes”, řekl jí jak je skvělý, vyvýšil Jeho moudrost, sílu a krásu. A díky službě tohoto přítele se nevěsta může setkat se svým ženichem, radovat se v jeho přítomnosti. Přiznejme si, že někdy je ono vyrovnávání stezky Pánu velmi náročné, jako bychom při chvále klestili cestu pralesem, proráželi tlusté zdi. Mnohdy jsou chvály bojem, někdy vyloženě duchovním, někdy šarvátkami s naší vlastní ohraničeností, uzavřeností do sebe, s naší pýchou, možná někdy i sebelítostí, falešným ostychem atd. Avšak poté, co se vůlí rozhodneme, neboť zde „vpravdě” nejde o pocity, a učiníme krok do chvály, Bůh často přebírá režii do svých rukou, on sám jedná mezi námi a s námi. Toto je cíl, jehož se dosahuje prostřednictvím chvály: Ženich sám. A nevěsta pak může říci: „Táhni mne za sebou! Dáme se v běh. Král uvedl mě do svých komnat. Budeme jásat, radovat se z tebe, připomínat tvé laskání opojnější než víno. Právem tě všichni milují” (Pís 1,4).

Mluvím-li o těch, kdo vedou chvály, mám na mysli lidi, kteří jsou Bohem obdařeni jak po stránce hudební, tak i po stránce prorocké, tedy že svým jednáním, svým zpěvem a svými slovy připomínají a vyhlášují Boží skutky, Boží pravdu, a tak povzbuzují ostatní k

otevřenosti vůči této pravdě a uvádějí je do Boží přítomnosti. Melodiemi a slovy písní, gesty, tancem, modlitbami apod. ukazují na Beránka Božího, a pak se menší, aby on mohl růst (srov. J 3,30), vytvářejí prostor, aby on mohl jednat, a ustupují do pozadí.

Toto dvojí obdarování, hudební a prorocké, by mělo být ve zdravé rovnováze. Nelze se zaměřit pouze na kvalitní hraní a zpěv a vynechat zaměření na Boha. To je pak člověk „jenom dunící kov a zvučící zvon“ (1K 1,1). Na druhou stranu stejně tak nelze zdůrazňovat jen duchovní rozměr a zapomínat, že je potřeba rozvíjet hudební stránku věci. A proto nezanedbávejme přípravu na vedení chval, pečlivě v modlitbě vybírejme písně, všímejme si pozorně textů, hledejme, jak nás chce Duch Svatý použít. Při společné modlitbě se pak může něco změnit, může nám přijít vhodnější jiná píseň, ale základ bychom měli mít už předem připravený, abychom se vyhnuli tápání a zoufalému listování ve zpěvnících během chvály. Také naše hráčská zdatnost vyžaduje cvičení, a to pravidelné. Je známým pravidlem u všech umělců, hudebních, výtvarných i jiných, že přestanou-li cvičit na svůj nástroj nebo kreslit, jejich umění automaticky upadá. Zde je na místě připomenout podobenství o hřivnách a jejich využití (Mt 25,15). Nejde o to být perfektní, bezchybný, ale dát Bohu to nejlepší. Každá nevěsta chce být pro svého ženicha tou nejkrásnější. Vyhnete-li se pak základním chybám, jako je např. nepřipravenost, nenaladěná kytara, malé či nečitelné akordy v našich notových záznamech apod., chybám, které mohou být zbytečně rušivé pro celé shromáždění, ale které je možné bez větší námahy snadno odstranit, Duch Svatý může plněji použít naše umění k Boží oslavě, k oslovení lidí, k jejich povzbuzení, potěšení a uzdravení. Hledejme zdravou vyváženost duchovního a hudebního rozměru chvály. Pokud se zrovna začínáme této službě věnovat, může nám připadat, že např. stěží stíháme při chvále mačkat akordy, natož abychom ještě říkali nahlas nějakou modlitbu. V tomto případě pomůže právě pravidelné cvičení, díky němuž se nám určité věci zautomatizují, nebudeme na ně muset tak úpěnlivě myslet, budeme moci hrát a zároveň se nahlas modlit.

V praxi je ideální stav, je-li ten, kdo vede chválu zároveň tím, kdo přímo vede hudbu, tedy buď hlavním zpěvákem, nebo kytaristou. Není-li tomu tak, je zapotřebí, aby mezi vedoucím modlitby a vedoucím hudby byla jasná předcházející domluva, dobrá komunikace a souhra, aby byli schopni reagovat jeden na druhého, a tak aby nedocházelo k situacím, kdy vedoucí modlitby chce něco říci, ale nemůže, protože to hlavní kytarista se zavřenýma očima „hrne“ dál.

Kdybych se nyní měl rozepisovat o roli hudby v dějinách Božího lidu, bylo by to nejméně na dalších deset ročníků Effaty, neboť její role je skutečně nemalá. A také se k tomu necítím být kompetentní. Pro náš účel však stačí zmínit, že hudba je velkým Božím darem, skrze který může člověk vyjadřovat své nitro, prožívat radost, oslavovat a uctívat svého Pána. V hudbě je skrytá velká moc, která může být samozřejmě i zneužita. Lépe však je-li využita a nejlépe je-li tato moc prodchnuta mocí Ducha Svatého.

Vážme si tohoto daru, zacházejme s ním zodpovědně, rozvíjejme jej. Skrze chválu skutečně vcházíme do přítomnosti živého Boha a naše písně a modlitby se dotýkají jeho srdce. Jak Bůh reaguje, vyjádřil výstižně prorok Sofonjáš: „Hospodin, tvůj Bůh, je uprostřed tebe, bohatýr, který zachraňuje, raduje se z tebe a veselí, láskou umlká a opět nad tebou jásá a plesá“ (Sf 3,17).

Duch Svatý může uzdravovat naše rány, uvolňovat naše nejrozličnější okovy, bořit v našem životě vězení všeho druhu. On má tu moc a skrze chválu se jí můžeme otevřít. Nutno říci,

že chvála často nemá co dělat s libými pocity. Jak se asi mohli cítit Pavel a Silas, když je důkladně zbičovali, zavřeli do vězení a pro jistotu jim dali nohy do klády? Avšak „kolem půlnoci se Pavel a Silas modlili a zpěvem oslavovali Boha; ostatní vězňové je poslouchali. Tu náhle nastalo veliké zemětřesení a celé vězení se otřásl až do základů. Rázem se otevřely všechny dveře a všem vězňům spadla pouta” (Sk 16,25-26). Ano, i takovou moc může mít naše chvála!

4. PROHLoubENÍ CHVÁLY

**Tomu, jenž sedí na trůnu, i Beránkovi dobrořečení, čest, sláva i moc na věky věků!”
A ty čtyři bytosti řekly: „Amen”; starci padli na kolena a klaněli se (Zj 5, 13-14).**

V tomto textu se budeme zabývat způsobem modlitby, který lze popsat slovy klanění, uctívání popřípadě adorace. Při díkůčinění a chvále se jedná z větší části o naši aktivitu, většinou říkáme, více či méně hlasitě, nebo zpíváme Bohu to, co máme na srdci. Často pak skrze dveře díky a chval vstupujeme do uctívání, kdy naší aktivity ubývá, už není potřeba tolika slov, utichají i decibely (i když tomu nutně při uctívání nemusí být, uctívání nerovná se ticho), a jsme tu my před Bohem, v jeho svaté přítomnosti, „vychutnáváme“ jeho milost a velikost. Zde pak jde spíše o náš celkový postoj: jak našeho srdce, tak i těla. Vždyť to, co je v nitru se nevyjádří jinak než skrze tělo. Při uctívání vnímáme silně Boží svatost, svrchovanost, jedinečnost, padá na nás bázeň (ne strach!) a uznáváme, že on je Tvůrce a my jeho stvoření, skláníme se před ním. To může být vyjádřeno skloněním hlavy či hlubokým úklonem. Dalším postojem uctívání může být pokleknutí, které je nám katolíkům důvěrně známé z liturgie nebo z různých „oficiálních“ modliteb. Avšak nepoklekáme někdy automaticky, bez toho, že bychom si uvědomovali, co tato poloha vyjadřuje? Jak často poklekáme před Bohem spontánně při našich modlitbách ve společenství? Neříkám, že bychom měli trávit společenství na kolenou, ale zdá se mi, že se někdy až příliš a zbytečně stydíme.

Jiným, a asi nejvýraznějším vyjádřením sklonění se před Bohem je padnutí na tvář. V bibli o něm čteme jako o časté reakci člověka na Boží moc či přítomnost. A byli to často vznešení mužové, kteří padli v bázní před Bohem (a nemálo jim to prospělo). Toto padnutí může být dvojího druhu. V prvním případě jde o úkon člověka, který takto chce ukázat úctu a poddanost Bohu, jako například při kněžském svěcení nebo v osobní modlitbě, kdy sami zaujmeme před Bohem polohu vleže, případně ještě s rozpraženýma rukama. Takto můžeme vyjádřit, že jsme na Bohu plně závislí, že se mu chceme zcela odevzdat. A je to poloha velmi bezpečná, neboť ležíme-li na zemi, nemůžeme již totiž nikam spadnout. V druhém případě se jedná o to, že je člověk doslova přemožen Boží mocí a velikostí, že se nemůže udržet na nohou. Prorok Daniel popisuje tuto zkušenost takto: „Slyšel jsem zvuk jeho slov, a jak jsem zvuk jeho slov uslyšel, přišly na mě mráčky a padl jsem na tvář, totiž tváří na zem“ (Da 10,9).

Chtěl bych nás všechny vyzvat k tomu, abychom si také znovu uvědomili a uchopili hloubku gesta pozdvižení rukou. I to je velice výrazný prvek v uctívání. Vztažením rukou vzhůru vyjadřujeme, že Bůh je skutečný Bůh a že my jsme připraveni přijímat vše z jeho ruky. Otevřené dlaně jsou výrazem naší vděčnosti a zároveň otevřenosti a odevzdanosti Bohu. Možná je pro nás pozvedání rukou již jen jakousi „charismatickou formalitou“, zkusme však znovu objevit smysl tohoto gesta a vztahujeme své dlaně k Bohu sami za sebe, a ne proto, že

to dělají ostatní. Žalmista nás vyzývá: „Pozvedejte ruce ke svatyni, dobrořečte Hospodinu” (Ž 134,2).

Klaníme se Bohu, uctíváme ho, už nejde o naši aktivitu a možná můžeme říci, že už ani nejde o Boží aktivitu vůči nám, i když ta se může při uctívání mocně projevovat, nýbrž jde především o společenství s ním, o přebývání v jeho přítomnosti, spočinutí pod jeho křídly. Žalmista nás zve: „Přistupte, klaňme se, klekněme, skloňme kolena před Hospodinem, který nás učinil” (Ž 95, 6). A člověk poznává a zakouší, že uctívání Hospodina je to, pro co byl stvořen, může v sobě prožít osvobozující objevení sebe sama jako bytosti učiněné ke společenství lásky s Bohem a může být skrze uctívání uzdraven v hloubce svého srdce, u kořene své existence, může znovu odkrýt svoji důstojnost.

Při klanění nejde o nějaké slabošské, nedůstojné sklonění se před někým jenom proto, že je silnější. Před Bohem se svobodně skláníme, protože jsme poznali, že on je toho hoden, neboť on nám prokázal svou lásku až do krajnosti.

Je tolik věcí, skutečností i lidí, kterým v životě dáváme často nepatřičnou úctu, klaníme se před nimi, ohýbáme hřbet. Kolik takových „model” a „bůžků” si nosí jistě každý z nás. Ale jejich uctívání nás svazuje, znesvobodňuje. Učme se proto na prvním místě uctívat jediného pravého Boha a budeme svobodni, nalezneme sami sebe a porosteme ve vztahu s naším úžasným Pánem. Je-li pro nás někdy něco vzácnější a přitažlivější než Bůh, držíme-li se někdy jako jistoty něčeho jiného než Pána, jsme v klamu. Naučme se pokládat vše, svou pýchu, sebestřednost, závislost na různých věcech, skutečnostech či lidech, k jeho trůnu, k jeho nohám. Odkládejme tam své domnělé jistoty a poklady, pusťme z ruky své „koruny” tak, jako to dělají starci v knize Zjevení: „... a klanějí se tomu, který je živ na věky věků; pak položí své koruny před trůnem se slovy: Jsi hoden, Pane a Bože náš, přijmout slávu, čest i moc, neboť ty jsi stvořil všechno a tvou vůlí všechno povstalo a jest” (Zj 4,10-11).

Text byl převzat z následujících článků:

Jan Šnejdar: Chválím, chválíš, chválíme I. – IV. (Effatha)

<http://www.cho.cz/clanky/Chvalim-chvalis-chvalime-I.html>

<http://www.cho.cz/clanky/Chvalim-chvalis-chvalime-II.html>

<http://www.cho.cz/clanky/Chvalim-chvalis-chvalime-III.html>

<http://www.cho.cz/clanky/Chvalim-chvalis-chvalime-IV.html>

Litanie chval

Chválím tě, Ježíši
Můj Živote, moje Lásko
Tvé Jméno nade všechna jména
Tys Emanuel, Bůh s námi
Tys Král králů
Ty jsi Král stvoření
Ty jsi Král slávy
Ty jsi Král vesmíru
Ty jsi Pán pánů
Ty jsi Všemohoucí
Ty jsi Kristus
Ty jsi Kristus Král
Ty jsi Beránek boží
Ty jsi Lev z Judy
Ty jsi Hvězda jitřní
Ty jsi Cesta
Ty jsi Pravda
Ty jsi pravý Život
Ty jsi Podivuhodný Rádce
Ty jsi Kníže míru
Ty jsi Světlo světa
Ty jsi živé Slovo
Tys náš Vykupitel
Tys náš Mesiáš
Ty jsi Pomazaný
Ty jsi Svatý Izraele
Ty jsi Pán zástupů
Ty jsi Skála věků
Ty jsi Spasitel světa
Ty jsi Chléb života
Tys pravý vinný kmen
Ty jsi věčný
Ty jsi ten Beránek zabitý
Ty jsi naší tvrzí

Pravděpodobný playlist ☺

Přijď Duchu svatý k nám - K 144
Pojď, teď je ten čas jej chválit

Hospodine, kdo je podobný - K181
Hospodin je můj pastýř - K 81
Chci Pane chválit Tě - K 100
Ty jsi Král - K 190

Tobě patří chvála - K 132
Tvoje jméno vyznávám - K 204
Ty jsi jediný Bůh - K 195
Buď chválen - K 76

Dáváš mi lásku vzácnou - K 194

Ty jsi náš Zachránce
Tys naše vítězství
Tys naše spása
Tys naše spravedlnost
Tys naše moudrost
Tys naše posvěcení
Tys naše ospravedlnění
Ty jsi Ten, který jest
Ty jsi nejvyšší Velekněz
Ty jsi kámen úhelný
Tys naše radost
Tys moje uzdravení
Tys moje něžnost
Tys mé bezpečí
Ty jsi Ten, který mne naplňuje
Ty jsi Vzkříšení a Život
Ty jsi Alfa a Omega
Ty jsi začátek i konec
Ty jsi vše, co potřebuji
Ty jsi vše, po čem toužím
Tys dobrý Pastýř
Ty jsi hoden veškeré chvály